

To nødvendige reformer

– NAV-reformen og samhandlingsreformen er to viktige reformer for å legge til rette for at flere kommer i arbeid og samtidig blir stående lengre i arbeid.

Det var ett av budskapene fra Legeforeningens generalsekretær, Geir Riise, da han holdt foredrag på Arbeidslivsmessen i januar 2010. Messen samlet deltakere fra attføringsfeltet og NAV fra hele landet. Flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad er blant hovedmålene i NAV-reformen, mens tidligere innsats og økt samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten er et av hovedmålene i samhandlingsreformen. – Flere i arbeid krevet et målrettet og godt samarbeid mellom arbeidsgivere, arbeidstakere, NAV, kommunene og helsetjenesten, sier han.

Gode funksjonsvurderinger er viktig

– Legeforeningen er nå opptatt av å få til en god IA-avtale som bygger opp under at det viktigste arbeidet skjer på arbeidsplassen. Tilrettelegging med vekt på funksjonsevne og mestring av egen arbeidssituasjon er avgjørende. Legeforeningen har spilt inn en rekke forslag til partene i arbeidslivet og til myndighetene som vil bidra til at det blir igangsatt tidligere og bedre tilrettelegging på arbeidsplassen. At tilrettelegging kommer tidlig i gang, er ofte helt avgjørende, sier Geir Riise.

– Samhandlingsreformen må prioritere effektive behandlingskjeder mellom spesialisthelsetjenesten og fastlege og kommunal helsetjeneste. Det vil kunne bidra til raskere yrkesrettet attføring. Her bør det prøves ut erfaringer om hva som virker best ved at det etableres prosjekter i samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten, fastlegene, NAV, arbeidslivet og attføringsbedriftene. Målet må være å komme vesentlig tidligere i gang med yrkesrettet attføring, sier han.

Særlig oppmerksomhet mot langtidssykmeldte

– Vi må ha flere på yrkesrettet attføring i sykepengeåret. Kun 1 % av den yrkesret-

tede attføringen starter i sykepengeåret, mens mesteparten først starter når man har vært ute av arbeidslivet i to til tre år. Fortsatt er det slik at 25–30 % av de sykmeldte er sykmeldt utover 13 uker. Det bidrar til øket risiko for å falle ut av arbeidslivet og til å komme over på langvarige NAV-ytelser. Vi må derfor ha særlig oppmerksomhet mot de som kanskje er sykmeldt for andre eller tredje gang over 12–13 uker. For mange fra denne gruppen havner dessverre utenfor arbeidslivet, sier Riise.

En god oppfølgingsplan som bygger på tilretteleggingsmuligheter i virksomhet (hos arbeidsgiver) er viktig. Legeforeningen har foreslått at arbeidsgiver og arbeidstaker tidlig i sykmeldingsperiode skal utarbeide en tilretteleggingsplan som arbeidstaker tar med til egen lege. Denne tilretteleggingsplanen skal legges til grunn for behovet for videre sykmelding.

– I dag er veksten i uføreytelsene til de yngste, særlig bekymringsfull. 15 % av de som fikk uføreytelser i 2008 var under 24 år, sier Geir Riise. – Ungdom må ha reell tilgang til utredning, diagnostisk vurdering og målrettet behandlingsplan så raskt som mulig. Dette er ofte avgjørende for at yrkesrettet attføring kan i verksettes, fastslår han.

Skolehelsetjenesten må styrkes

Riise mener også at det må igangsettes kvalifisert utdanning og opplæringsaktivitet enten på egen arbeidsplass eller utenfor arbeidsplassen, eller ved at den det gjelder får mulighet til å lære noe nytt.

– Helsevesenet fanger opp mange problemer tidlig. Vi er veldig opptatt av alle de kvalitetene som ligger i det å komme tidlig igang med kvalifisering. Det er derfor viktig med en styrket skolehelsetjeneste med et godt samarbeid mot fastleger og annet helse- og sosialfaglig personell på tvers, sier Riise.

Geir Riise. Foto Lisbet T. Kongsvik

– Alle parter kan gjøre en bedre jobb. Arbeidsgiver og arbeidstaker må jobbe tett og godt sammen og NAV må sørge for å gi bedre hjelp både til legene og arbeidsplassene. En egen kontaktperson for fastlegene i NAV, ville bidra godt. Som leger må vi hele tiden gjøre det vi kan for å holde døren åpen tilbake mot et aktivt arbeidsliv. Vi må utfordre både arbeidsplass og den ansatte til å finne gode løsninger i fellesskap. I den jobben som skal gjøres for å få til en tidligere og riktigere yrkesattføring, har attføringsbedriftene en viktig jobb, understreker Riise. Attføringsbedriftene kan bidra til å gjøre overgangen til vanlig ordinært arbeid enklere for mange.

– Det må brukes mer entrepenørskap i skolen, man må styrke lærlingeordningen og attføringsbedriftene og få til bedre samspill arbeidsliv og skole. Det vil også bidra til at flere finner en mulighet til å være i arbeid. Dette spørsmålet kan på ingen måte løses av helsetjenesten alene, fastslår Geir Riise.

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk